

Predkladacia správa

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predkladá návrh zákona o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace september až december 2020.

Návrh zákona je v súlade s Koncepciou zavedenia režimu skrátenej práce „Kurzarbeit“ do slovenského právneho poriadku, ktorú schválila vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 673 z 21. októbra 2020.

Najmä na základe skúseností z doterajšieho priebehu ekonomickej krízy v dôsledku pandémie spôsobenej šírením ochorenia COVID-19 a tiež skúseností z tzv. „Prvej pomoci“, ktorá je poskytovaná ako aktívne opatrenie na trhu práce formou konkrétneho projektu po predchádzajúcom schválení jeho podmienok vládou Slovenskej republiky, vznikla dôvodná potreba ukotviť v slovenskom právnom poriadku stabilný a samostatným zákonom ustanovený nástroj pasívnej politiky trhu práce. Podstatou tohto nástroja má byť poskytovanie právne nárokovej podpory, ktorá bude účelovo jednoznačne určená na vyplácanie náhrady mzdy zamestnanca alebo náhrady platu zamestnanca v čase, keď zamestnávateľ nemôže pridelovať zamestnancom prácu v pôvodne dohodnutom rozsahu a dochádza tak k tzv. „skrátenej práci“, ktorej rozsah, podmienky a mechanizmus poskytovania, výšku podpory a ďalšie rozhodujúce náležitosti jej poskytovania identifikuje návrh zákona.

Cieľom je vytvorenie zákona, ktorý sa stane funkčnou súčasťou stabilného právneho poriadku Slovenskej republiky na systémové, nárokové a transparentné poskytnutie pomoci zamestnancom v zákonom určených mimoriadnych, neočakávaných a ďalších situáciách vplyvom vonkajších faktorov, ktoré žiaden zo zamestnávateľov nemôže ovplyvniť, čím dochádza k významne negatívnym vplyvom na pracovné miesta trhu práce k ich ohrozeniu až zániku.

V tejto súvislosti sa za vonkajší faktor navrhuje vymedziť faktor, ktorý má dočasný charakter, zamestnávateľ ho nemohol ovplyvniť alebo mu nemohol predísť a ktorý má negatívny vplyv na pridelovanie práce zamestnancom, najmä mimoriadna situácia, výnimočný stav alebo núdzový stav, mimoriadna okolnosť alebo okolnosti vyššej moci. Zároveň sa za vonkajší faktor navrhuje nepovažovať čas vojny a vojnového stavu, ako aj sezónnosť vykonávanej činnosti, reštrukturalizáciu, plánovanú odstávku alebo rekonštrukciu. Na účely tohto zákona sa navrhuje za mimoriadnu okolnosť považovať takú okolnosť, ktorú môže vyhlásiť vláda Slovenskej republiky na základe informácie zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky, že hrubý domáci produkt za predchádzajúci štvrt'rok vyjadrený v stálych cenách medziročne klesol, a na základe bezprostredne nasledujúcej prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy, že príslušný ročný hrubý domáci produkt vyjadrený v stálych cenách klesne medziročne aspoň o tri percentuálne body.

Z hľadiska hospodárskej praxe ide o situácie, keď zamestnávateľovi vznikajú nezanedbateľné mzdové náklady, ktoré však z dôvodu obmedzenia jeho prevádzkovej činnosti bez vlastného zavinenia nie sú pokryté ekonomickou činnosťou, resp. príjmami z nej.

Účelom je okrem zabezpečenia krytia časti náhrady mzdy zamestnanca v čase, keď zamestnávateľ z dôvodu vonkajších faktorov nemôže pridelovať zamestnancom prácu v pôvodne dohodnutom rozsahu, aj udržanie pracovných miest a konkurencieschopnosti

zamestnávateľov. Za poskytovateľa podpory sa navrhuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny alebo úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Zároveň sa predpokladá, že nová právna úprava môže zodpovedajúcim spôsobom dopĺňať doteraz vládou Slovenskej republiky prijaté vnútroštátne opatrenia na zmiernenie rizík nezamestnanosti, resp. na podporu udržania pracovných miest.

V prípade mimoriadnej situácie, výnimočného stavu alebo núdzového stavu a v súvislosti s odstránením ich následkov sa poskytovanie pomoci samostatne zárobkovo činným osobám bude aj naďalej zabezpečovať prostredníctvom aktívneho opatrenia na trhu práce podľa § 54 ods. 1 písm. e) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri uplatnení schémy de minimis.

Návrh zákona zavádza plnú elektronizáciu podávania žiadostí o podporu v čase skrátenej práce, čo bude vyžadovať, aby zamestnávatelia disponovali kvalifikovaným elektronickým podpisom.

Na účel poskytovania podpory v čase skrátenej práce sa novelou zákona o sociálnom poistení navrhuje, aby zamestnávateľ za ustanovený okruh zamestnancov platil poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce do základného fondu poistenia v nezamestnanosti. Z tohto fondu bude Sociálna poisťovňa poskytovať na účet príslušného poskytovateľa podpory sumu, o ktorú tento orgán požiada na úhradu podpory v čase skrátenej práce zamestnávateľom.

Predkladaným návrhom zákona sa v súvislosti so zavedením režimu skrátenej práce do slovenského právneho poriadku navrhuje novelizovať v čl. II zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, v čl. III zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, v čl. IV zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v čl. V zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, v čl. VI zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v čl. VII zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v čl. VIII zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v čl. IX zákon č. 385/2019 Z. z. o kompenzačnom príspevku baníkom a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh zákona nemá byť predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Navrhuje sa nadobudnutie účinnosti zákona 31. decembra 2021 okrem vybraných ustanovení, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2022, resp. 1. januára 2023, čo pri štandardnej dĺžke legislatívneho procesu zaručuje dostatočnú legisvakačnú lehotu.

Návrh zákona bol v dňoch od 4.1.2021 do 25.1.2021 predmetom medzirezortného pripomienkového konania prostredníctvom portálu Slov-Lex. Výsledky pripomienkového konania sú uvedené vo vyhodnotení pripomienkového konania.

Návrh zákona bol dňa 22. februára 2021 predmetom rokovania Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky a dňa 23. februára 2021 predmetom rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky, ktorej pripomienky sú premietnuté do predloženého materiálu.